

ΗΜΕΡΕΣ
ΟΡΤΗΣ

ΤΙΣ ΠΤΑΙΕΙ;

Η «F.S.» μίλησε σε τρεις επιφανείς πανεπιστημιακούς και στον πρόεδρο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, σε μια προσπάθεια κατανόησης της έκρηξης των τελευταίων ημερών.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΘΟΔΩΡΗΣ ΒΡΑΝΑΣ

Το βράδυ της περασμένης Δευτέρας η κοινή γνώμη έγινε μάρτυρας –είτε εκ του σύνεγγυς είτε μέσω της εικόνας που μεταδόθηκε από τα τηλεοπτικά κανάλια– μιας πρωτοφανούς έκρηξης βίας στο κέντρο της Αθήνας και σε άλλες πόλεις της χώρας. Ομάδες κουκουλοφόρων προέβησαν σε απερίγραπτης έκτασης και βιαιότητας καταστροφές, μετατρέποντας το κέντρο της Αθήνας και άλλων πόλεων σε, κυριολεκτικά, «καμένη γη». Ο αριθμός των καταστημάτων που καταστράφηκαν ακόμα δεν έχει καταγραφεί συνολικά και οι πρώτες αποτιμήσεις των ζημιών κάνουν λόγο για δεκάδες εκατομμύρια ευρώ, ενώ καταγράφηκαν και περιστατικά λεηλασιών μέσα στα καταστήματα. Παράλληλα, η αστυνομία φάνηκε είτε αδύναμη είτε απρόθυμη να παρέμβει ουσιαστικά για να αποτρέψει τη συγκεκριμένη πρωτοφανή έκρηξη τυφλής βίας.

«Αγωνιούσα βία»

Ως «τυφλές μορφές αγωνιούσας βίας» περιέγραψε στην «F.S.» την κατάσταση που διαμορφώθηκε τις τελευταίες ημέρες ο καθηγητής Εγκληματολογίας στο τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών Γ. Πανούσης. Ο κ. Πανούσης χαρακτηρίζει την έκρηξη βίας που ζήσαμε και συνεχίζουμε να ζούμε ως «ψυχοδράμα γενικευμένης οργής και φόβων, αλλά και "ξεκαθάρισμα" παλαιών λογαριασμών όλων εναντίον όλων – νέων κατά ενηλίκων, οργάνων της τάξης κατά κουκουλοφόρων, φτωχών κατά εχόντων, μεταναστών κατά γηγενών κτλ. Δεν πρόκειται για πολιτικό, κοινωνικό ή ταξικό αγώνα, αλλά για τυφλές μορφές αγωνιούσας βίας».

Παράλληλα, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών σημειώνει ότι «δεν υπάρχει αιτιώδης σχέση και λογική αναλογία ανάμεσα σε ένα τραγικό γεγονός (σ.σ.: το θάνατο του νεαρού μαθητή) και χιλιάδες θλιβερά επεισόδια. Ούτε βγαίνει κάποιο νόημα ούτε δίνεται κάποιο συγκεκριμένο μήνυμα ούτε τιμάται έτσι η μνήμη ενός αδικοχαμένου παιδιού». Ωστόσο, υπογράμμισε ότι για να φτάσουμε σε αυτή την έκρυθμη κατάσταση «συναντήθηκαν τρεις εκρηκτικοί παράγοντες: η οδύνη των μαθητών, η καταστροφική βία των κουκουλοφόρων και η εγκληματική δράση των πλιατσικολόγων. Και όλα αυτά σε συνθήκες άρνησης του κράτους να αναλάβει τις –διά πράξεων ή παραλείψεων– ευθύνες του».

Το προφίλ των ταραξιών

Από την πλευρά του, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών Χ. Κίττας έχει συχνά βρεθεί αντιμέτωπος με ταραξίες οι οποίοι χρησιμοποιούν το πανεπιστημιακό άσυλο για να προφυλαχθούν από τις δυνάμεις της αστυνομίας. Μιλώντας στην «F.S.», ο κ. Κίττας σημείωσε χαρακτηριστικά: «Προσπαθώ κι εγώ να καταλάβω τι είδους άνθρωποι είναι αυτοί που κάνουν τα επεισόδια. Υπάρχουν μεταξύ τους άτομα ιδεολογικά απογοη-

«Πρόκειται για "ξεκαθάρισμα" παλαιών λογαριασμών όλων εναντίον όλων – νέων κατά ενηλίκων, οργάνων της τάξης κατά κουκουλοφόρων, φτωχών κατά εχόντων, μεταναστών κατά γηγενών κτλ. Δεν πρόκειται για πολιτικό, κοινωνικό ή ταξικό αγώνα, αλλά για τυφλές μορφές αγωνιούσας βίας».

- Γ. Πανούσης

τευμένα από τα όσα γίνονται στο βίο της χώρας μας και περνούν στον αντιεξουσιαστικό χώρο. Είναι άτομα με εξαιρετικές ευαισθησίες και ευτυχώς που υπάρχουν και αυτοί είναι που δίνουν λύσεις όταν βρισκόμαστε σε κρίσιμες καταστάσεις: αυτοί πείθουν και τους άλλους να αποχωρούν και προστατεύουν ό,τι μπορεί να προστατευτεί. Από την άλλη, υπάρχουν άτομα του κοινού ποινικού δικαίου τα οποία παρισφρεύουν και καπνλεύονται το οτιδήποτε, κάνοντας λεηλασίες. Παράλληλα, υπάρχουν και κάποια άτομα "ακαθόριστα", το ρόλο των οποίων αδυνατώ να καταλάβω». Πάντως, ο κ. Κίττας υπογράμμισε ότι «η κατάσταση αυτή ίσχυε μέχρι πριν από λίγες ημέρες. Τώρα, μετά το τραγικό περιστατικό, βλέπει κανείς μια πρωτόγνωρη κατάσταση. Δεν συμμετέχουν οι φοιτητές μας, αλλά κι αυτοί εκφράζονται με τρόπο βίαιο, με μεγάλη επιθετικότητα, που με προβληματίζει πολύ για το μέλλον».

«Διάρρηξη του κοινωνικού ιστού»

Ο κ. Κίττας τα μεσάνυχτα της περασμένης Δευτέρας υπέβαλε την παραίτησή του στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Αθηνών, αν και, τελικά, και κατόπιν παρέμβασης του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Παπούλια, αποφάσισε να την ανακαλέσει. Περιγράφοντας τους λόγους που τον οδήγησαν στην παραίτηση ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών τόνισε: «Στα δύομισι χρόνια που βρίσκομαι στην Πρυτανεία έβλεπα προσδευτικά να χειροτερεύει η κατάσταση στις σχέσεις που έχει η φοιτητική νεολαία με τους διδάσκοντες, να διαρρηγνύεται η σχέση διδασκόντων και διδασκομένων. Όλα τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν σε αυτά τα χρόνια δημιουργούνταν και σε άλλες περιόδους, όμως πάντα υπήρχε ο σεβασμός των φοιτητών προς τους καθηγητές, των μαθητών προς τους δασκάλους. Έβλεπα μια αλλαγή αυτού του κλίματος και σιγά σιγά μια μεγάλη μερίδα οδηγούνταν σε μια τέτοια συμπεριφορά. Το σπάσιμο αυτού του δεσμού είναι βόμβα στα θεμέλια της παιδείας, άρα είναι βόμβα στα θεμέλια της ύπαρξης ενός κράτους. Η οικονομική ασάφεια θα έχει ένα τέλος, η καταστροφή της παιδείας θα είναι χωρίς τέλος, δεν θα μπορέσουμε να ξαναφτιάξουμε το κράτος μας. Έχω κάνει επανειλημμένα και δημόσια εκκλήσεις ότι για τα θέματα της παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες, θα έπρεπε να υπάρχει συναίνεση. Δεν εισακούστηκα ποτέ και κάθε μέρα που περνούσε τα πράγματα χειροτέρευαν. Φτάνουμε σε ένα σημείο, όπου συνέβη αυτό που φοβόμουν: υπήρξε ένας νεκρός, ένας 15χρονος μαθητής και εδώ δημιουργείται ένα ακόμα πιο μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα. Διότι, τώρα, ποιος νεαρός θα σεβαστεί αυτόν που εμείς φωνάζουμε για να μας προστατέψει; Οδηγούμαστε σε πλήρη διάρρηξη του κοινωνικού ιστού».

Δραματικές ώρες

Η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι ήρθε το βράδυ της περασμένης Δευτέρας, όταν, όπως περιέγραψε στην «F.S.» ο κ. Κίττας, «με ειδοποίησαν ότι καίγεται Σίνα και Ακαδημίας το κτίριο της Νομικής, το οποίο μόλις ανακαινίσαμε. Ταυτόχρονα, με ειδοποιούν ότι πήρε φωτιά

«Όλα τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν σε αυτά τα χρόνια δημιουργούνταν και σε άλλες περιόδους, όμως πάντα υπήρχε ο σεβασμός των φοιτητών προς τους καθηγητές, των μαθητών προς τους δασκάλους [...]. Το σπάσιμο αυτού του δεσμού είναι βόμβα στα θεμέλια της παιδείας, άρα είναι βόμβα στα θεμέλια της ύπαρξης ενός κράτους».

- Χ. Κίτσας

μια τέντα στην Εθνική Βιβλιοθήκη και μπορεί να κινδυνέψει η Εθνική Βιβλιοθήκη, της οποίας είμαι και αντιπρόεδρος. Ταυτόχρονα, ενημερώνομαι ότι αυτοί που βρίσκονται μέσα στο κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου παίρνουν πετρέλαιο από τις δεξαμενές προκειμένου να προστατευτούν από τις συνέπειες των χημικών. Ζήτησα να μην πετάγονται δακρυγόνα μέσα στο κτίριο, καθώς υπήρχε κίνδυνος φωτιάς. Κάποιες φορές εισακούστηκα, κάποιες όχι. Και την ίδια ώρα άκουσα ότι την επόμενη ημέρα θα γίνονταν συναντήσεις των πολιτικών αρχηγών. Ε, δεν άντεξα άλλο και δήλωσα κατευθείαν ότι πρέπει να συναντηθούν αμέσως και πρέπει να βρουν ένα κοινό σημείο συναίνεσης για να αντιμετωπίσουν αυτά τα προβλήματα, να σταματήσει η καταστροφή της Αθήνας και να συζητήσουν για την παιδεία σε διακομματικό επίπεδο, διότι, σε αντίθετη περίπτωση, και να σταματούσαν τα επεισόδια, σε λίγο καιρό θα γινόταν κάτι άλλο. Επειδή ως δάσκαλος τόσα χρόνια έχω κι εγώ τις ευθύνες μου, είτε διότι δεν έκανα κάτι είτε επειδή έπρεπε να φωνάζω περισσότερο, αισθάνθηκα την ευθύνη και δήλωσα ότι παραιτούμαι».

Άλλο Παρίσι, άλλο Αθήνα

Ο κ. Πανούσης ρωτήθηκε για το «προφίλ» των νεαρών που προχώρησαν σε εκρήξεις βίας και καταστροφών και επισήμανε χαρακτηριστικά ότι «οι αντιεξουσιαστές –πολλοί από τους οποίους ασκούν μια ιδιότυπη παρα-εξουσία– είναι αυτοί που είναι. Το ερώτημα που μένει ανοικτό εδώ και 35 χρόνια μετά τη μεταπολίτευση είναι ποιο ακριβώς είναι το σχέδιο διαχείρισης (από διάλογο μέχρι "ξεκουκούλωμα") της δημοκρατικής πολιτείας και της αμφίθυμης κοινωνίας».

Επίσης, επειδή πολύς κόσμος έκανε λόγο για αλλαγή –ποιοτική και ποσοτική– της δράσης των κουκουλοφόρων τις τελευταίες ημέρες, ο κ. Πανούσης χαρακτηρίζει ως «ζητούμενο το αν μέσα από τον περιστασιακό αυτό-καταναλούμενο αναρχισμό θα περάσουμε σε μια μορφή σοβαρής τρομοκρατίας των πόλεων». Ο πολύπειρος καθηγητής Εγκληματολογίας υπογραμμίζει ότι τα γεγονότα της Αθήνας, πέραν της εκδήλωσης βίαιων συμπεριφορών, δεν έχουν καμία σχέση με τα όσα συνέβησαν πριν από λίγα χρόνια στα προάστια του Παρισιού, καθώς δεν υπάρχει «φυλετικό, πολιτισμικό περιεχόμενο ή θέματα κοινωνικού αποκλεισμού».

«Πρωτόγνωρη κατάσταση»

Για τον πρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Κ. Μουτζούρη, ο οποίος τις τελευταίες ημέρες βλέπει το ιστορικό κτίριο του ΕΜΠ στην οδό Πατισίων να τελεί υπό κατάληψη από αντιεξουσιαστές, η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί είναι

Ο ρόλος των μεταναστών

Αξιοσημείωτη, μεταξύ άλλων, ήταν και η συμμετοχή των μεταναστών στα θλιβερά γεγονότα της περασμένης εβδομάδας. Η «F.S.» απευθύνθηκε στον Αλέξανδρο Ζαβό, πρόεδρο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, για μια ερμηνεία.

«Οι μετανάστες στην Ελλάδα έχουν αρχίσει να εντάσσονται συστηματικά στην κοινωνία» σημείωσε ο κ. Ζαβός. Και συνέχισε: «Αυτό το λέω γιατί όποιος παρακολουθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα το τι γίνεται στη χώρα μπορεί να συμπεράνει ότι τα γεγονότα που προέκυψαν δεν αποτελούν ξαφνικό φαινόμενο, αλλά είναι κάτι που είχε αρχίσει να δημιουργείται εδώ και αρκετό διάστημα και, απλώς, ο τραγικός θάνατος του μαθητή κατάφερε να συμπυκνώσει όλα όσα είχαν προηγηθεί. Για παράδειγμα, είχαμε το πρόβλημα με τις συγκρούσεις οπαδών Παναθηναϊκού και Ολυμπιακού που κατέληξαν σε ένα νεκρό. Είχαμε τα φαινόμενα βίας στα πανεπιστήμια, με τους φοιτητές να προπηλακίζουν τους πρυτάνεις και να τους «κτίζουν» στα γραφεία τους. Φαινόμενα βίας έχουμε αντιμετωπίσει το τελευταίο διάστημα στα σχολεία, στα γήπεδα, σε όλους τους χώρους της καθημερινότητας, εντός των οποίων βρίσκονται και οι μετανάστες. Ήταν, λοιπόν, προφανές ότι όλο αυτό το φαινόμενο, το οποίο η ελληνική κοινωνία προσέφερε χωρίς να του δώσει ιδιαίτερη σημασία, θα έφτανε σε αυτά τα γεγονότα. Και κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας πια αποτελούν και οι μετανάστες. Γιατί, λοιπόν, δεν θα συμμετείχε και μέρος αυτών, όπως και τα παιδιά του ελληνικού λαού, σε αυτά τα φαινόμενα;».

«Οι "κλασικοί" αντιεξουσιαστές, οι φοιτητές, οι μαθητές, αλλοδαποί, ομάδες διαφόρων καθοδηγούμενων, πλιατσικολόγοι, όλοι αυτοί βγήκαν στους δρόμους μαζί, ο καθένας, όμως, έχοντας στο μυαλό του διαφορετικά πράγματα».

- Κ. Μουτζούρης

«πρωτόγνωρη, καθώς βλέπουμε να ξεσηκώνονται πολλές και διαφορετικές ομάδες ανθρώπων: οι "κλασικοί" αντιεξουσιαστές, οι φοιτητές, οι μαθητές, αλλοδαποί, ομάδες διαφόρων καθοδηγούμενων, πλιατσικολόγοι, όλοι αυτοί βγήκαν στους δρόμους μαζί, ο καθένας, όμως, έχοντας στο μυαλό του διαφορετικά πράγματα. Αυτό που τους ξεσήκωσε ήταν το τραγικό περιστατικό της αφαίρεσης της ζωής ενός 15χρονου από όργανο της τάξης. Όμως, αυτό είναι η αφορμή. Οι αιτίες διαφέρουν από ομάδα σε ομάδα. Για παράδειγμα, οι μαθητές και οι φοιτητές αντιδρούν στις δύσκολες συνθήκες που βλέπουν μπροστά τους, είτε προετοιμαζόμενοι να σπουδάσουν είτε όταν σπουδάζουν και γνωρίζουν ότι θα βγουν στην αγορά εργασίας ως η "γενιά των 600 ευρώ". Από την άλλη, οι πλιατσικολόγοι εφάρμοσαν την παροιμία "ο λύκος στην αντάρα χαίρεται". Ο πρύτανης του ΕΜΠ θεωρεί ότι οι καταστροφές «δεν έγιναν από τους μαθητές, τους φοιτητές ή τους "κλασικούς" αναρχικούς, αλλά από ομάδες που παρεισφρεύουν».

Δεδομένου ότι το ιστορικό κτίριο του ΕΜΠ στην οδό Πατισίων έχει γίνει και αυτές τις ημέρες, αλλά και στο παρελθόν, επίκεντρο σφοδρών επεισοδίων, η «F.S.» ζήτησε από τον κ. Μουτζούρη να σκιαγραφήσει τα άτομα που προκαλούν αυτά τα επεισόδια. Σύμφωνα, λοιπόν, με τον πρύτανη του ΕΜΠ «αυτό που έχει κάνει φοβερή εντύπωση στην κοινότητα του Πολυτεχνείου είναι το γεγονός ότι δεν έχουμε ζημιές ούτε βανδαλισμούς στο χώρο του κτιρίου. Αν και δεν μπορούμε να το ερμηνεύσουμε, το καταγράφουμε θετικά». Ο κ. Μουτζούρης εκτίμησε ότι οι λόγοι που το κτίριο του ΕΜΠ επιλέγεται από άτομα που αντιδρούν είναι το πανεπιστημιακό άσυλο, η γειτνίασή του με τον «ευαίσθητο χώρο» των Εξαρχείων, ο ιστορικός συμβολισμός της εξέγερσης του 1973, καθώς και το γεγονός ότι διαθέτει πολλούς ανοικτούς χώρους.

Απαιτείται πολιτική λύση

Ο πρύτανης του Πολυτεχνείου τόνισε ότι «η νεολαία χρειάζεται περισσότερο ενδιαφέρον από την κοινωνία. Πρέπει όλος ο πολιτικός κόσμος να βρει κοινό λόγο για να μιλήσει σε αυτά τα παιδιά. Δεν πρέπει να είναι έρμαιο των πολιτικών επιδιώξεων, αλλά να τους δείξουμε ότι νοιαζόμαστε πραγματικά».

Από την πλευρά του, ο κ. Πανούσης υπογραμμίζει ότι για να υπάρξει εκτόνωση της εκρηκτικής κατάστασης, «πρώτα χρειάζεται σύνεση και ένα βήμα πίσω απ' όλους τους εμπλεκόμενους. Μετά, χρειάζεται μια πολιτική λύση-υπέρβαση. Ως προς τα κοινωνικά ζητήματα (ισότητα ευκαιριών, παιδεία, δικαιώματα κτλ.), επιβάλλεται σοβαρός, ειλικρινής διάλογος όλων των πολιτικών και κοινωνικών παραγόντων».